МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
Н А К А З

N 193 від 10.08.2000
м.Київ

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
17 серпня 2000 р.
за N 515/4736

Про затвердження Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів"

{ Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів
N 304 (z0905-00) від 30.11.2000
N 989 (z0962-02) від 25.11.2002
N 1591 (z1556-11) від 09.12.2011
N 627 (z1242-13) від 27.06.2013
N 754 (z0883-14) від 14.07.2014
N 588 (z1020-20) від 29.09.2020 }
{ У заголовку та пунктах 1, 2 Наказу слова «Положення (стандарт)» у всіх відмінках та числах замінено словами «Національне положення (стандарт)» у відповідних відмінках та числах згідно з Наказом Міністерства фінансів N 588 (z1020-20) від 29.09.2020 }

На виконання Програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 1998 року N 1706 (1706-98-п), і відповідно до статей 1 та 6 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" (996-14) **Н А К А З У Ю**:

1. Затвердити Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" (далі - Національне положення (стандарт) 21), схвалене Методологічною радою з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України, що додається.

2. Національне положення (стандарт) 21 набирає чинності з 1 січня 2001 року.

3. Визнати такими, що з 1 січня 2001 року втрачають чинність:
наказ Міністерства фінансів України від 14 лютого 1996 року N 29 (z0082-96) "Про затвердження Положення з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 20 лютого 1996 року за N 82/1107;
пункт 2 наказу Міністерства фінансів України від 5 грудня 1997 року N 268 (z0601-97) "Про внесення змін і доповнень до нормативних документів з бухгалтерського обліку", зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18 грудня 1997 року за N 601/2405.

Заступник Міністра В.В.Регурецький

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів
України 10.08.2000 N 193

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
17 серпня 2000 р.
за N 515/4736

Національне положення(стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів"

{ У заголовку та тексті Положення слова «Положення (стандарт)» у всіх відмінках та числах замінено словами «Національне положення (стандарт)» у відповідних відмінках та числах згідно з Наказом Міністерства фінансів N 588 (z1020-20) від 29.09.2020 }

Загальні положення

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" (далі - Національне положення (стандарт) 21) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції в іноземних валютах та відображення показників статей фінансової звітності господарських одиниць за межами України в грошовій одиниці України.

2. Норми Національного положення (стандарту) 21 застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (далі - підприємства) незалежно від форм власності (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності).
{ Пункт 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 1591 (z1556-11) від 09.12.2011 }

3. Національне положення (стандарт) 21 не поширюється на:
операції хеджування статей з іноземної валюти;
відображення (перерахунок) показників статей фінансової звітності, наведених у валюті звітності, в іноземній валюті.

4. Терміни, що наведені в Національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, мають таке значення:
Валюта звітності - грошова одиниця України.
Валютний курс - установлений Національним банком України курс грошової одиниці України до грошової одиниці іншої країни.
Господарська одиниця за межами України - дочірнє, асоційоване, спільне підприємство, філія, представництво або інший підрозділ підприємства, які перебувають або ведуть господарську діяльність за межами України.
Іноземна валюта - валюта інша, ніж валюта звітності.
Курсова різниця - різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах.
Монетарні статті - статті балансу про грошові кошти, а також про такі активи й зобов'язання, які будуть отримані або сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей або їх еквівалентів.
Немонетарні статті - статті інші, ніж монетарні статті балансу.
Операція в іноземній валюті - господарська операція, вартість якої визначена в іноземній валюті або яка потребує розрахунків в іноземній валюті.

Операції в іноземній валюті

5. Операції в іноземній валюті під час первісного визнання відображаються у валюті звітності шляхом перерахунку суми в іноземній валюті із застосуванням валютного курсу на початок дня, дати здійснення операції (дати визнання активів, зобов'язань, власного капіталу, доходів і витрат). Підприємство може операції з безготівкових розрахунків в іноземній валюті відображати у валюті звітності у сумі, визначеній у документах банку, з урахуванням особливостей застосування банком валютного курсу на дату здійснення операції, у разі якщо це не суперечить вимогам податкового і митного законодавства в частині застосування валютного курсу.
{ Пункт 5 в редакції Наказу Міністерства фінансів N 754 (z0883-14) від 14.07.2014 }

6. Сума авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті, надана іншим особам у рахунок платежів для придбання немонетарних активів (запасів, основних засобів, нематеріальних активів тощо) і отримання робіт і послуг, при включенні до вартості цих активів (робіт, послуг) перераховується у валюту звітності із застосуванням валютного курсу на початок дня дати сплати авансу. У разі здійснення авансових платежів в іноземній валюті постачальникові частинами та одержання частинами від постачальника немонетарних активів (робіт, послуг) вартість одержаних активів (робіт, послуг) визнається за сумою авансових платежів із застосуванням валютних курсів, виходячи з послідовності здійснення авансових платежів. { Абзац перший пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Наказами Мінфіну N 989 (z0962-02) від 25.11.2002, N 754 (z0883-14) від 14.07.2014 }
Сума авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті, одержана від інших осіб у рахунок платежів для поставлення готової продукції, інших активів, виконання робіт і послуг, при включенні до складу доходу звітного періоду перераховується у валюту звітності із застосуванням валютного курсу на початок дня дати одержання авансу. У разі одержання від покупця авансових платежів в іноземній валюті частинами та відвантаження частинами покупцеві

немонетарних активів (робіт, послуг) дохід від реалізації активів (робіт, послуг) визнається за сумою авансових платежів із застосуванням валютних курсів, виходячи з послідовності одержання авансових платежів. { Абзац другий пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Наказами Мінфіну N 989 (z0962-02) від 25.11.2002, N 754 (z0883-14) від 14.07.2014 }

Балансова вартість зазначених статей балансу надалі визначається (оцінюється) згідно з відповідними Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

7. На кожну дату балансу:

а) монетарні статті в іноземній валюті відображаються з використанням валютного курсу на кінець дня дати балансу; { Підпункт "а" пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 754 (z0883-14) від 14.07.2014 }

б) немонетарні статті, які відображені за історичною собівартістю і зарахування яких до балансу пов'язано з операцією в іноземній валюті, відображаються за валютним курсом на початок дня дати здійснення операції; { Підпункт "б" пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 754 (z0883-14) від 14.07.2014 }

в) немонетарні статті за справедливою вартістю в іноземній валюті відображаються за валютним курсом на початок дня дати визначення цієї справедливої вартості. { Підпункт "в" пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 754 (z0883-14) від 14.07.2014 }

8. Визначення курсових різниць за монетарними статтями в іноземній валюті проводиться на дату балансу, а також на дату здійснення господарської операції в її межах або за всією статтею (відповідно до облікової політики). Для визначення курсових різниць на дату балансу застосовується валютний курс на кінець дня дати балансу. При визначенні курсових різниць на дату здійснення господарської операції застосовується валютний курс на початок дня дати здійснення операції. Підприємство може здійснити перерахунок залишків на кінець дня за монетарними статтями в іноземній валюті, за якими протягом дня здійснювались господарські операції із застосуванням валютного курсу, встановленого на кінець цього дня. { Абзац перший пункту 8 із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів N 1591 (z1556-11) від 09.12.2011, N 627 (z1242-13) від 27.06.2013; в редакції Наказу Міністерства фінансів N 754 (z0883-14) від 14.07.2014 }

Курсові різниці від перерахунку грошових коштів в іноземній валюті та інших монетарних статей про операційну діяльність відображаються у складі інших операційних доходів (витрат).

Курсові різниці від перерахунку монетарних статей про інвестиційну і фінансову діяльність відображаються у складі інших доходів (витрат), за винятком курсових різниць, які відображаються згідно з пунктом 9 Національного положення (стандарту) 21.

{ Абзац четвертий пункту 8 вилучено на підставі Наказу Мінфіну N 304 (z0905-00) від 30.11.2000 }

Курсові різниці, які виникають внаслідок перерахунку зобов'язань засновників при формуванні статутного капіталу, відображаються у складі додаткового капіталу. { Пункт 8 доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства фінансів N 627 (z1242-13) від 27.06.2013 }

9. Курсові різниці, які виникають щодо дебіторської заборгованості або зобов'язань за розрахунками із господарською одиницею за межами України, погашення яких не плануються і не є ймовірними в найближчій перспективі, відображаються у складі іншого додаткового капіталу та відображаються в іншому сукупному доході.

{ Пункт 9 в редакції Наказу Міністерства фінансів N 627 (z1242-13) від 27.06.2013 }

Фінансова звітність в іноземних валютах

10. Показники статей фінансової звітності господарської одиниці за межами України включаються у валюті звітності до фінансової звітності підприємства в такому порядку:

10.1. Монетарні і немонетарні статті (крім статей власного капіталу) господарської одиниці за межами України підлягають перерахунку за валютним курсом на кінець дня дати балансу.

10.2. Статті доходів, витрат та руху грошових коштів підлягають перерахунку за валютним курсом на кінець дня дати здійснення операцій, за винятком випадків, коли фінансова звітність господарської одиниці складена у валюті країни з

звітність господарської одиниці складена у валюті країни з гіперінфляційною економікою.

Для перерахунку доходів, витрат і руху грошових коштів за кожний місяць може застосовуватися середньозважений валютний курс за відповідний місяць.

Середньозважений валютний курс є результатом ділення суми добутків величин курсів Національного банку України та кількості днів їх дії у звітному місяці на кількість календарних днів у цьому місяці.

10.3. Показники статей власного капіталу (крім нерозподіленого прибутку або непокритого збитку) відображаються за валютним курсом на кінець дня дати визнання показника відповідної статті.

10.4. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) на кінець дня дати балансу визначається виходячи з нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) на початок року, чистого прибутку (збитку) за даними перерахованого звіту про фінансові результати за звітний період та суми розподіленого у звітному періоді прибутку (списаного збитку), перерахованої за валютним курсом на кінець дня дати розподілу прибутку (списання збитку).

Зазначений порядок застосовується лише до перерахунку фінансової звітності тих господарських одиниць за межами України, які відповідають усім наведеним нижче ознакам класифікації, кількісні характеристики яких визначаються власником (власниками) або уповноваженим органом (посадовою особою) підприємства відповідно до законодавства та установчих документів:

1) операції з підприємством становлять незначну частку в обсязі діяльності господарської одиниці;

2) основним джерелом фінансування діяльності господарської одиниці є доходи від власних операцій або місцеві позики;

3) витрати на заробітну плату, матеріали та інші елементи операційних витрат господарської одиниці сплачуються або відшкодовуються переважно в іноземній валюті;

4) оплата реалізованої господарською одиницею продукції (робіт, послуг) здійснюється переважно в іноземній валюті;

5) рух грошових коштів підприємства відокремлено від поточної діяльності господарської одиниці за межами України і не зазнає прямого впливу її господарської діяльності.

{ Пункт 10 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 754 (z0883-14) від 14.07.2014 }

11. Фінансова звітність господарської одиниці за межами України, складена в грошовій одиниці країни з гіперінфляційною економікою, до застосування порядку, наведеного в пункті 10 Національного положення (стандарту) 21, попередньо коригується за вимогами Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 22 "Вплив інфляції".

Якщо економіка країни діяльності господарської одиниці за межами України втрачає ознаки гіперінфляційної, а показники фінансової звітності господарської одиниці більше не коригуються за Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 22 "Вплив інфляції", то оцінка статей фінансової звітності на дату її останнього подання визнається історичною собівартістю для перерахунку у валюту звітності.

{ Пункт 11 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 588 (z1020-20) від 29.09.2020 }

12. Включення статей фінансової звітності господарської одиниці за межами України, перерахованих у валюту звітності, до консолідованої фінансової звітності здійснюється згідно з відповідним національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку.

{ Пункт 12 в редакції Наказу Міністерства фінансів N 627 (z1242-13) від 27.06.2013 }

13. Показники статей фінансової звітності господарської одиниці за межами України, яка не відповідає ознакам класифікації, наведеним у пункті 10 Національного положення (стандарту) 21, відображаються у валюті звітності відповідно до пунктів 6-9 Національного положення(стандарту)21.

При змінах ознак класифікації діяльності господарської одиниці за межами України, наведених у пункті 10 Національного положення (стандарту) 21, застосування порядку перерахунку показників статей фінансової звітності господарської одиниці у валюту звітності починається з дати вказаних змін.

14. У разі продажу або ліквідації господарської одиниці за межами України накопичена сума курсових різниць, що відображена в складі іншого додаткового капіталу, включається до складу інших доходів (витрат) того звітного періоду, в якому визнається

прибуток або збиток від продажу (ліквідації) господарської одиниці за межами України та відображається в іншому сукупному доході.
{ Пункт 14 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 627 (z1242-13) від 27.06.2013 }

Розкриття інформації про вплив змін валютних курсів у примітках до фінансової звітності

15. У примітках до фінансової звітності наводиться така інформація:

15.1. Сума курсових різниць, що включена до складу доходів і витрат протягом звітного періоду.

15.2. Сума курсових різниць, що включена протягом звітного періоду до складу іншого додаткового капіталу, а також інформація, що пояснює взаємозв'язок між сумою таких курсових різниць на початок і на кінець звітного періоду.

16. У разі зміни ознак класифікації діяльності господарської одиниці за межами України також наводиться така інформація:

16.1. Характер та причини зміни.

16.2. Вплив зміни на власний капітал.

16.3. Вплив зміни на чистий прибуток (збиток) за попередній рік, якщо така зміна відбулася на початку попереднього року.

Начальник управління методології
бухгалтерського обліку у виробничій сфері В.М.Пархоменко

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 08.09.2000 — 2000 р., № 34, стор. 212, стаття 1474, код акта 16535/2000